SURINAAMSCH WEEKBLAD.

1858. **Zondag 4 Julij** **N°. 27.**

PARAMARIBO, 3 JULIJ 1858.

De plegtige onthulling van het gedenkteeken op het graf van Mr. HENDRIK CHARLES FOCKE heeft 11. Dingsdag plaats gehad. Eene groote schare uit alle standen had zich des namiddags op het Kerkhof *de nieuwe Oranjetuin* ter tijde vereenigd en ten vijf ure ongeveer verschenen de HH. Mr. H. HEILLIDIJ, Ds. C. M. MOES en Dr. CH. LANDRÉ, die zich in Commissie hadden gesteld, om de nagedachtenis des waardigen afgestorvenen aldus te vereeren. Met een treffend Koorgezang, aangeheven door zestien beoefenaren der Zangkunst, werd deze plegtigheid geopend, waarna de WelEerwaarde Heer MOES op indrukwekkende wijze de vele verdiensten en edele hoedanigheden van den overledene herdacht en deed uitkomen met hoeveel liefde de bevolking van Suriname tot de daarstelling van dit huldeblijk had medegewerkt.

Na deze toespraak greep de onthulling plaats onder aanheffing van een tweede Koorgezang, waarvan de woorden even als van het eerste door onzen Stadgenoot den Heer W. E. H. WINKELS, naar bestaande muzijk, voor deze gelegenheid gesteld waren, terwijl het graf door de aanwezigen met bloemen bestrooid werd, daartoe door vier knapen aangeboden. Toen het koor geëindigd had, bedankte Ds. MOES de HH. NOIET, COUPIJN, CHILGEST en WOLFF HEINRICH, die als werkbazen, zich belangeloos met de noodige werkzaamheden tot de plaatsing van het monument hadden belast en toonde hoe groot de algemeene achting was voor den ontslapene dat zelfs de sjouwerlieden die bij de lossing van het gedenkstuk gebezigd waren, eenparig alle belooning hadden afgewezen.

Met inroeping van de bescherming des Almagtigen over het gedenkteeken werd deze zoo zeldzame plegtigheid besloten.

Het monument vervaardigd in de fabriek van de HH. DE WAAL & Co. te Utrecht is in den vorm eener obelisk, van gegoten ijzer en omgeven door eene fraaije balustrade.

Het draagt de volgende opschriften.

In het front:

HENDRIK CHARLES FOCKE, J. U. D.
President van het Collegie van Kleine Zaken in Suriname; Correspondeerend Lid van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen enz., enz.

Aan de Westzijde:

Geboren den 16 Augustus 1802 te Paramaribo, en aldaar overleden den 29 Junij 1856.

Aan de Noordzijde:

Hulde van Suriname's Ingezetenen aan Verdienste en deugd.

En aan de Zuidzijde:

De Ootmoedige zal Eer ontvangen.
SPR. VAN SALOMO XXIX 23b.

Als eene bijzondere omstandigheid dient nog vermeld te worden dat de bijdragen tot dit gedenkteeken niet meer dan 25 centen bedragen mogten.

In de Divisie *Para* heeft in deze week eene feestviering plaats gehad, waarvan een der aanwezigen ons welwillend de volgende mededeeling zond:

«Den 27 Junij werd er eene nieuwe Kerk der *Moravische broeder gemeente* op den houtgrond *La Prospérité* in *boven Para* ingewijd.

Tot deze stichting was door Eigenaren van dien houtgrond een stuk lands geschonken, liggende aan den linkeroever der *Coropina kreek* in de weide en belendende aan het gebouwen-terrein van *La Prospérité*. — Een net Kerkje met woning voor den Leeraar en zijgebouwen zijn daar weder verrezen, en verblijden wij ons ook daar, in den zigtbaren vooruitgang en de uitbreiding van het Christendom, de zekere grondlegger van volksbeschaving en geluk onder de negers.

Aanzienlijk en talrijk was dan ook de opkomst om dit feest bij te wonen; de Procureur Generaal vertegenwoordigende Z. Ex. den Gouverneur, de Burger Kapitein en verdere Divisie Officieren, de Militaire Kommandant van den Post *Republiek* met veertig Onderofficieren en Manschappen, vele Ingezetenen der Divisie en verscheidene Dames, toonden door hunne tegenwoordigheid, welk belang zij in deze heugelijke plegtigheid stelden, terwijl de feestelijk opgesierde Kerk verder door de neger-gemeente geheel gevuld was.

Na de eerste plegtige inzegening door de WelEerw. Heeren TH. C. VAN CALKER en H. CLEMENS, hield de WelEerw. Heer G. MENZE, eene toepasselijke feestrede naar aanleiding der woorden van Genesis 21 v. 33. „*Maar* ABRAHAM *plantte boomen te Ber-Séba en predikte aldaar den naam des Heeren, des Eeuwigen Gods*;" terwijl de nieuw gestichte Gemeente den naam BER-SEBA ontving; ook werden er in den namiddag *tien* nieuwe leden door den H. Doop in de Gemeente aangenomen.

Des avonds werd door den Eigenaar van *La Prospérité* aan alle aanwezigen een prachtige maaltijd aangeboden, tot welk einde de timmerloods in eene landelijke feestzaal was herschapen. De hartelijke gulheid van den gastheer en bovenal de lieftallige minzaamheid der schoone gastvrouw, maakten van dezen avond een feest zoo verrukkend en aangenaam, dat men er weinig gelijke van in deze Kolonie heeft aan te wijzen."

REGTSZAKEN.

(*Uit het Weekbl. van het Regt*, van 24 Mei 1858 No. 19 58)

PROVINCIAAL GEREGTSHOF IN GELDERLAND.

BURGERLIJKE KAMER.

Zitting van den 12 *Mei* 1858.

Voorzitter, Jhr. Mr. W. L. F. C. Ridder VAN RAPPARD.

HOON. — LASTER. — DRUKKER EN UITGEVER. — SCHRIJVER. — VERANTWOORDELIJKHEID. — AANPLAKKING. — KONINGRIJK. — KOLONIËN.

Kan hij, die in een dagblad is gehoond of gelasterd, den drukker en uitgever in regten aanspreken? — Ja.

Houdt de aansprakelijkheid van den drukker en uitgever jegens die beleedigde partij op, indien hij, na te zijn gedagvaard, den schrijver van het geïncrimineerde stuk noemt? — Neen.

Kan de Nederlandsche regter de aanplakking van zijn vonnis bevelen in de West-Indische kolonien van het Rijk? — Ja.

D. van Haren Noman, handelende onder de firma J. Noman en Zoon, wonende te Zalt-Bommel, appellant, procureur Mr. H. KRONENBERG,

tegen

J. H. G. Muller, wonende te Paramaribo, appellant en geïntimeerde, procureur Mr. F. BÖTLINGK.

en

S. van Praag, wonende te Paramaribo, geïntimeerde, procureur Mr. J. S. HIJMANS.

(Zie het vonnis van de Arrond.-Regtbank te Tiel van 22 Mei 1857, waarvan appel, in *Surin. Weekbl. van den 5 Julij 1857 No. 27.*)

Het Hof enz.,

Overwegende, ten aanzien van de daadzaken:

dat de geïnt. S. van Praag, aanvoerende, dat in het dagblad *de Indiër*, verschenen te Zalt-Bommel op den 10 Jan. 1855, is opgenomen een stuk, getiteld de *censuur te Suriname*, en bewerende, dat de geheele inhoud van dit stuk voor hem geïnt. in hooge mate lasterlijk, honend en beleedigend zoude zijn; dat de schrijver zich daarin smadelijke uitdrukkingen zou hebben veroorloofd ten opzigte van den geïnt. en zich niet zou hebben ontzien hem op ondubbelzinnige wijze te laste te leggen, dat hij zich zoude hebben schuldig gemaakt, aan eerroof, hoon en laster;

dat aan geïnt, dien de ongenoemde schrijver nu eens noemt zekeren Semuel van Praag, dan weder een sujet als Semuel van Praag, — in dit artikel nog zouden ten laste gelegd worden de twee volgende feiten:

1. dat hij geïnt. opgekocht zoude zijn door drie zijner geloofsgenooten tot het schrijven van zeker door hem onderteekend artikel, opgenomen in het *Surinaamsche Weekblad* van Zondag den 19 Nov. 1854, en dat hij, om aan dit zijn geschrijf een glimp van regtvaardigheid en godsdienstzin te geven, eerst listiglijk quasi de partij koos der leden van de Hervormde gemeente;

2. dat hij geïnt het heeft durven wagen een dienaar van het Evangelie, en in hem de geheele Hervormde Christelijke gemeente, aan wier hoofd hij geplaatst is, op de schandelijkste wijze te beleedigen;

dat, zoo uit de aantijging van deze twee onware daadzaken, als uit de verdere insinuatiën en den geheelen toon van dit stuk, het opzet om te beleedigen meer dan duidelijk zoude zijn; dat derhalve dit stuk in zijn geheel, en alle de boven letterlijk aangehaalde of bepaaldelijk omschreven uitdrukkingen in het bijzonder, ten opzigte van den geïnt. zouden

---

De Zeemagt van Engeland en Frankrijk.

(*Vervolg*)

Deze verandering der artillerie had bijna gelijktijdig bij alle zeemagten plaats; behoudens eenige geringe wijzigingen, welke grootendeels hare oorzaak vinden in de grootte der verschillende Staten, kan men de artillerie der schepen van dezelfde klasse als gelijk staande aannemen. Alleen de Amerikanen maken hierop eene uitzondering, daar zij in den laatsten tijd fregatten hebben gebouwd, welke onder den naam van fregatten grooter zijn dan een linieschip van 120 stukken. Het tot de legging van den trans-atlantischen telegraafdraad bestemde fregat *Niagara*, behoort tot deze soort; het heeft, niettegenstaande zijne grootte, slechts eene bewapening van 12 stukken, waarvan het kaliber echter alle tot dusver bekende overtreft, vermits daarmede projectilen worden geworpen van 236 ponden. Of deze nieuwigheid practisch is, moet de toekomst leeren; in Engeland en Frankrijk heeft zij nog geene navolging gevonden.

Eene vergelijking tusschen de artillerie, van een Fransch en van een Engelsch linieschip, zal den lezer toonen, dat de beide vloten in dit opzigt op nagenoeg gelijken voet staan.

ENGELAND: Linieschip *Queen* van 116 stukken (nominaal.)

Onderste batterij: tien mortieren No. 2 van 8 duim kogelmiddellijn, overeenkomende met het Fransche kaliber van 22 centimeters; achttien 32 ponds stukken No. 1, overeenkomende met de Fransche 30 ponders No. 1.

Tweede batterij: Vier acht duims mortieren; vier en twintig 32 ponders No. 2.

Derde batterij: Acht en twintig 32 ponders No. 3.

Bak en schans: Ieder een achtduims mortier No. 1. (95 ctnrs.); vier en twintig 32 ponders No. 3.

Maximum gewigt van eene volle laag: 58 volle en holle projectielen; te zamen eene ijzer massa van 2160 pond.

FRANKRIJK: Linieschip: *Ville de Paris* van 120 stukken (nominaal).

Onderste batterij: Vier 50 ponds stukken; twee en twintig 30 ponds kanonnen No. 4; 6 mortieren van 30 centimeters No. I.

Tweede batterij: Acht en twintig 30 ponders No. 2- vier mortieren van 30 centimeters.

Derde batterij: Dertig 30 ponders No. 3; vier mortieren van 30 centimeters.

Bak en schans: Tien mortieren van 22 centimeters No. 2.

Maximum gewigt eener volle laag: 2120 pond.

Derhalve is er tusschen twee schepen van gelijke klasse slechts een onderscheid van 40 pond in de op eenmaal door de artillerie eener geheele volle laag geworpen ijzermassa, en wel ten nadeele der Franschen; een verschil echter hetwelk volstrekt geen invloed kan hebben en ook door de bewapening der groote fregatten van beide natien wordt vereffend.

Nadat wij ten aanzien van het materieel meenen al datgeen gezegd te hebben, wat voor den niet zeevaartkundigen lezer toereikend is, om zich een juist denkbeeld te vormen van de sterkte der Fransche en Engelsche vloten, blijft ons nu nog over, een vergelijkend overzigt te geven van den tweeden hoofdfactor, die de sterkte van eene marine bepaalt, namelijk het personeel van beide zeemagten.

Gaan wij hierbij wederom in de eerste plaats uit van het numerieke getal der vereischte manschappen dan vinden wij, dat Engeland tot volkomene bemanning van al zijne zeebouwende schepen 150,000 en Frankrijk 130,000 zeelieden noodig heeft.

In Engeland, hetwelk zijne geheele magt, zijn rijkdom, zijn bestaan aan de scheepvaart te danken heeft, is de helft der bevolking met het scheepsleven vertrouwd en voor de zeedienst opgeleid. Zijne uitgebreide scheepvaart is de kweekschool van een millioen gevormde zeelieden, die op de schepen bruikbaar zijn. Frankrijks maritime bevolking beloopt ten hoogste 300,000 man; want hier strekt zich de invloed van de zee naauwelijks tot eene mijl ver landwaarts in en negentien twintigste gedeelten der natie hebben van een schip geen begrip. De marine is, wel is waar, in den laatsten tijd in het land populair geworden, maar slechts als een gedeelte van de geheele strijdmagt. In hare bijzonderheden is de marine aan de grootste meerderheid der Franschen nog onbekend. Schijnbaar dus zou bij het vraagpunt der bemanning van de vloten het voordeel ter gunste van Engeland zijn; dit is echter slechts schijnbaar en in de werkelijkheid heeft het omgekeerde geval plaats.

Dit heeft zijn grond in de verschillende instellingen van beide landen, krachtens welke in Engeland twee stelsels, de werving en het pressen van matrozen, in kracht zijn, terwijl in Frankrijk eene *inscription maritime* of algemeene dienstpligtigheid, gelijk bij het leger, plaats vindt. Tot dusver was in Engeland in vredestijd de werving toereikend, maar in oorlogstijden was dit geenszins het geval en nog onlangs heeft de oorlog in het Oosten het ongenoegzame van zoodanig stelsel volkomen bewezen. In weêrwil van het hooge handgeld, de prijsgelden, de toezegging van pensioen en andere voordeelen, welke men in Engeland den zeelieden aanbood, om hen tot dienstneming bij de marine over te halen, is het eene bekende daadzaak, dat op weinige uitzonderingen na, de schepen van het eskader in de Oost- en in de Zwarte Zee naauwelijks met een vijfde bekwame zeelieden uitgerust waren, dat vele schepen maanden lang in de oorlogshavens des lands werkeloos moesten blijven liggen, omdat zij niet genoeg manschappen konden bekomen om zich in zee, veel minder voor den vijand te wagen. De admiraal Napier heeft opentlijk in het parlement verklaard, dat hij met eene zoo slecht bemande vloot geene vijandelijkheden tegen Rusland had kunnen ondernemen. Ook had de admiraal reeds in het jaar 1850 door eenige open brieven aan de admiraliteit het bewijs geleverd, dat in het geval van een Russischen aanval ter zee de Engelsche vloot, uit gebrek aan manschappen, dien niet zou kunnen wederstaan en Engeland aan een Russischen of Franschen inval zonder genade ware prijs gegeven.

(*Wordt vervolgd.*)

zijn lasterlijk, honend en beleedigend;

dat de geint., door dit een en ander, eene groote schade en nadeel in eer en goeden naam zou hebben geleden, tot welker vergoeding de app. Noman, als uitgever, directeur en drukker van de *Indier*, regtens zoude zijn gehouden, — evengenoemden app. Noman voor de Arrond-Regtbank te Tiel heeft opgeroepen ten einde te hooren verklaren, dat het stuk, voorkomende in het dagblad *de Indier* van den 10 Jan. 1855, onder het opschrift *de censuur in Suriname*, in zijn geheel en de boven speciaal aangeduide uitdrukkingen in het bijzonder, zijn lasterlijk, honend en beleedigend ten opzigte van den geint. S. van Praag; voorts zich te hooren veroordeelen om aan den geint., tot vergoeding der schade en ter betering van het nadeel, in eer en goeden naam daardoor geleden, uit te keeren eene som van *f*. 15,000 of zooveel minder als de regter zal bevinden te behooren, te verhalen zelfs bij lijfsdwang, en in de kosten, alles met magtiging op den geint., om het te wijzen vonnis, ten koste van den app. Noman, in het openbaar te doen aanplakken bij exemplaren te Zalt-Bommel, Tiel en Paramaribo;

dat de app. Noman op die dagvaarding verlof heeft verzocht om den app. en geint. J. H. G. Muller in vrijwaring op te roepen, zijnde dit verlof bij vonnis van de Arrond.-Regtbank te Tiel van den 4 Jan. 1856 verleend;

dat, bij vonnis derzelfde Regtbank van den 14 Nov., 1856, de app. en geint. Muller gehouden is verklaard den app. Noman te vrijwaren voor alle de gevolgen van den door den geint. van Praag, bij dagvaarding van den 18n. Sept. 1855, tegen hem app. Noman ingestelden eisch, en dien ten gevolge tot betaling en voldoening van alles, waartoe de app. Noman ten behoeve van den geint. van Praag zou kunnen worden veroordeeld, met reserve van de kosten over de vrijwaring tot de beslissing der zaak ten principale;

dat de app. Noman de door den geint. ingestelde vordering hoofdzakelijk heeft bestreden op de navolgende gronden:

dat niet hij, maar de app. en geint. Muller de schrijver is van het artikel in questie; dat hij Noman hetzelve niet in de *Indiër* heeft geplaatst noch doen plaatsen, maar dat het zelfs buiten zijn weten in de courant zoude zijn opgenomen; dat geene bedoeling om te beleedigen aanwezig zoude zijn geweest: dat het artikel noch honend, noch lasterend of beleedigend zoude zijn; dat van geene toegebragte schade zoude blijken, immers niet van het juiste bedrag van het gevorderde; hebbende de app. Noman op dien grond geconcludeerd tot niet-ontvankelijkheid of ontzegging van den eisch; en subsidiair dat de vereffening der schade zal worden bevolen overeenkomstig het laatste gedeelte van artt. 612 en volg. B. R.; wijders, dat de gereserveerde kosten, op de procedure in vrijwaring gevallen, zullen worden gebragt ten laste van den geint. van Praag of den app. en geint. Muller; dat de app. en geint. Muller mede heeft geconcludeerd tot ontzegging van de door den geint. ingestelde vordering, op grond, dat niet blijkt van het oogmerk om te beleedigen; dat, zoo de geint. in het in *de Indiër* geplaatste stuk is genoemd en eenige min beleefde en voor hem min aangename termen zijn gebezigd, hij sulks geheel aan sich zelf heeft te wijten, door in een artikel, geplaatst in 't *Surinaamsch Weekblad* van den 19 Nov. 1854, waaruit het bewuste stuk in *de Indiër* is outsproten, daartoe het voorbeeld te geven op eene wijze, welke buiten eenigen twijfel veel scherper was dan de in het stuk in *de Indiër* gebezigde toon;

dat de Arond.-Regtbank te Tiel, bij vonnis van den 22 Mei 1857, heeft geoordeeld, dat het meergemelde artikel in *de Indiër* voor den geint. niet alleen is honend, maar zelfs laster bevat: dat genoegzaam blijkt van opzet om te beleedigen; dat de app. Noman werkelijk voor het geïncrimineerde stuk is aansprakelijk en de vordering tot vergoeding van schade is gegrond; zijnde bij het zoo even vermeld vonnis het stuk voorkomende in het dagblad *de Indier* van den 10 Jan. 1855, verklaard te zijn honend en lasterlijk voor den geint., met veroordeeling van den app. Noman om aan den geint. van Praag, tot vergoeding der schade en tot betering van het nadeel, in eer en goeden naam daardoor geleden, te betalen eene som van *f* 100 en in alle de kosten van het regtsgeding, met magtiging op den geint. om het vonnis ten laste van den app. Noman in het openbaar bij een exemplaar te doen aanplakken te Zalt-Bommel en te Paramaribo, onverminderd het verhaal van den app. Noman ter zake van een en ander tegen den app. en geint. Muller, welke laatste bij hetzelfde vonnis is veroordeeld in de gereserveerde kosten, op de procedure in vrijwaring gevallen;

dat de app. Noman, bij acte van den 30 Julij 1857, en de app. en geint. Muller bij acte van den 4 en 5 Sept. 1857, van dit vonnis in hooger beroep zijn gekomen;

dat de app. Noman in hooger beroep heeft beweerd, dat hij niet is de schrijver van het geïncrimineerde stuk; dat hij als zoodanig heeft aangewezen den app. en geint. Muller, die niet alleen bij een in kracht van gewijsde overgegaan vonnis tot vrijwaring is veroordeeld, maar zich zelf bovendien in het geding heeft gevoegd; dat hij app. Noman daardoor van alle aansprakelijkheid als auteur van het artikel zoude zijn ontheven; dat hij app. Noman bovendien geenerlei kennis heeft gehad van bedoeld artikel, vóór het in druk was verschenen, en hetzelve buiten zijn weten in *de Indiër* zoude zijn geplaatst; dat er geen oogmerk om te beleedigen zoude aanwezig zijn; dat het bedoelde artikel noch honend, noch beleedigend, noch lasterlijk zoude zijn, dat geen bewijs van toegebragte schade zoude zijn geleverd: dat ten onregte de aanplakking te Paramaribo, als buiten de grenzen van het Rijk gelegen, zoude zijn gelast, zijnde op die gronden door den app. Noman geconcludeerd tot vernietiging van het vonnis der Arrond.-Regtbank te Tiel van den 22 Mei 1857, tot niet-ontvankelijk-verklaring of ontzegging van de door den geint. ingestelde vordering; voorts subsidiair, om tot het bewijs te worden toegelaten, dat hij app Noman geheel onbekend is geweest met de insertie van het aangevallen artikel, en dit zonder zijn toedoen is geschied;

dat door den app. en geint. Muller mede is geconcludeerd tot vernietiging van het in deze gewezen vonnis, en ontzegging of niet-ontvankelijk-verklaring van de door den geint. ingestelde vordering, hoofdzakelijk op grond, dat door den eersten regter niet genoegzaam zoude zijn gelet op het verband, bestaande tusschen zekere verhandeling van den heer van Schaick, een artikel van geint. voorkomende in het *Surinaamsche Weekblad*, en het aangeklaagde artikel; dat hier niet zoude blijken van het oogmerk om te beleedigen; en dat de aangehaalde zinsneden ook niet zouden zijn beleedigend, honend of lasterlijk;

dat de geint. heeft geconcludeerd tot bevestiging van het aangevallen vonnis:

O., dat, vermits in deze door den geint. tegen den app. Noman eene burgerlijke regtsvordering, ter zake van laster, hoon en beleediging is ingesteld tot vergoeding der schade en tot betering van het nadeel, in eer en goeden naam geleden, de onderwerpelijke zaak naar de regelen van het burgerlijk regt moet worden beoordeeld;

dat alzoo de navolgende vragen zijn te beantwoorden:

1. Is het geïncrimineerde stuk werkelijk lasterlijk, honend en beleedigend voor den geint.?

2. Blijkt in deze van het oogmerk om te beleedigen?

3. is de app. Noman voor het geïncrimineerde stuk aansprakelijk?

O., ten aanzien der eerste vraag, dat de geheele toon en strekking van het in *de Indiër* van den 10 Jan. 1855 geplaatste stuk als lasterlijk, honend en beleedigend voor den geint. moet worden aangemerkt; dat, ofschoon ook de app. en geint. Muller mogt beweren, zonder evenwel hiervoor eenig bewijs bij te brengen, dat er in de zinsnede „zekere Semuel van Praag, opgekocht door drie zijner geloofsgenooten" enz. eene drukfout zoude zijn ingeslopen, die woorden moeten worden opgevat, zoo als die werkelijk geschreven staan, en als zoodanig en in verband met de opvolgende woorden „om een glimp van regtvaardigheid en godsdienstzin aan zijn geschrijf te geven, koos hij listiglijk eerst quasi de partij," enz. werkelijk hoon en beleediging voor den geint. bevatten, zoo als bepaaldelijk ook de woorden „waarin een sujet als Semuel van Praag heeft durven wagen een dienaar van het Evangelie, en in hem de geheele Hervormde Christelijke gemeente, aan wier hoofd hij geplaatst is, op de schandelijkste wijze te beleedigen" zijn honend en lasterlijk;

O., ten aanzien van de tweede vraag, dat in geenen deele noodzakelijke verdediging, regtmatige aanklagte, pligten van ambt, bediening of eenige wettige betrekking, of ook andere regtmatige of geoorloofde inzigten tot de aangeduide hoon, beleediging en laster hebben aanleiding gegeven, maar dat uit de woorden zelve van het geincrimineerde stuk, en uit het naamloos openbaar maken van hetzelve, voldoende blijkt van het oogmerk om te beleedigen; dat, indien men al de misbruiken, waartoe de censuur in Suriname zou leiden, heeft willen openbaarmaken, het hiertoe geenszins noodig was, veelmin geoorloofd, tegen een bepaald genoemd persoon honende en beleedigende uitdrukkingen opeen te stapelen; blijkende inzonderheid nog van het oogmerk om te beleedigen uit de woorden: „hoe smadelijk de beleediging van Semuel van Praag voor Do. van Schaick ook zij," gevolgd door de woorden: „in Suriname is de beleediger vrij van alle actie";

O., dat, indien ook al de geint. van Praag zich in scherpe bewoordingen in het *Surinaamsch Weekblad* van den 19 Nov. 1854 ten aanzien van den predikant van Schaick (†) heeft uitgedrukt, ook hierdoor geenszins het bewijs voor het oogmerk om te beleedigen ten aanzien van den app. Noman en den app. en geint. Muller wordt ontzenuwd;

O. ten aanzien van de derde vraag, dat de app. heeft erkend, dat hij is uitgever, drukker en directeur van het dagblad, waarin het meervermelde stuk is geplaatst; dat de app. Noman zelf heeft overgelegd een door den app. en geint. Muller, onder dagteekening van den 4 Dec. 1854, geschreven brief, ten geleide, onder anderen, van het geïncrimineerde stuk: „Ik heb de eer UwEdele inliggende twee stukken ter plaatsing in een der eerste nummers van den *Indier* aan te bieden, met verzoek, ingeval er onverhoopt eenige zwarigheid daartegen mogt bestaan, alsdan het concept te billeren," en dat onder het stuk zelf in het dagblad van Woensdag, den 10 Jan. 1855, deze woorden voorkomen: „Wij plaatsen *gaarne* dit ingezonden stuk" enz.: geteekend *de redactie*; dat de laster, hoon en beleediging in geenen deele is toegebragt door het schrijven, maar wel door het *drukken* en in Nederland verspreiden van het geïncrimineerde stuk, welke daad door den eersten app. is begaan, en waarvoor hij zeer zeker, wat de *burgerlijke* regtsvordering betreft, ten aanzien van den beleedigde van Praag is aansprakelijk, zonder dat hij van die burgerlijke aansprakelijkheid wordt ontheven door het noemen of bekend worden van den schrijver, of dat ook de door hem app. gestelde daadzaak hierop van eenigen invloed kan zijn;

O., dat, volgens de beginselen van het Nederlandsche regt, kenbaar uit art. 40 R. O. en art. 1408 B. W., de betering van aangedane beleediging, hoon en laster zich oplost, onder anderen, in eene geldelijke schadevergoeding, en dat het aan den regter wordt overgelaten, om de hoegrootheid daarvan, naar gelang van het meer of min grove van den laster, den hoon of de beleediging, benevens op de hoedanigheid, den stand en de fortuinen der wederzijdsche partijen en de omstandigheden te bepalen; en dat alzoo geene gronden zijn om *in casu* de hoegrootheid van de schade nader bij staat te regelen, zoo als ook de bij het vonnis *a quo* toegelegde schadepenning niet als overdreven kan worden aangemerkt;

O., ten aanzien van de bij het vonnis *a quo* gelaste aanplakking te Paramaribo, dat, ofschoon ook voor de West-Indische bezittingen het regeringsreglement nog niet is vastgesteld en alzoo, ten aanzien van die bezittingen, nog geene uitdrukkelijke bepaling geldend is, als voor Ned.-Indië, in art. 104 van de wet van den 2 Sept. 1854 (*Stbl.* nº. 129) is opgenomen, dat, niettemin, volgens art. 430 B. R., de vonnissen, in de Nederlanden gewezen, ten uitvoer kunnen gelegd worden in het geheele Rijk; blijkende uit de bepalingen van art. 1 en 57 van de Grondwet, dat de overzeesche bezittingen, bepaaldelijk ook de West-Indische koloniën, mede zijn begrepen onder het Koningrijk der Nederlanden, zoodat door den regter *a quo* de aanplakking mede te Paramaribo heeft kunnen worden gelast;

O., wat meer bijzonder aangaat het hooger beroep van den app. Muller, dat hij bereids bij vonnis van de Arrond. Regtbank te Tiel van den 16 Nov. 1856 gehouden is verklaard den app. Noman te vrijwaren voor alle de gevolgen van den door den geint. van Praag, bij dagvaarding van den 18 Sept. 1855, tegen den app. Noman ingestelden eisch en dien ten gevolge tot betaling en voldoening van alles waartoe de app. Noman ten behoeve van den geint. van Praag zou kunnen worden veroordeeld; dat de app. en geint. Muller tegen dit vonnis niet alleen niet is gekomen in hooger beroep, maar dat hetzelve in kracht van gewijsde is gegaan, en mitsdien geen onderwerp van kennisneming van het Hof kan uitmaken.

O., wat betreft de tegen dien app. en geint. bij het aangevallen vonnis uitgesproken veroordeeling in de gereserveerde kosten over de vrijwaring, dat dit een noodzakelijk gevolg is van de uitspraak des regters over de zaak ten principale, en dat mitsdien de app. en geint. Muller hierdoor niet is bezwaard;

Gezien art. 56 B. R.;

Doet te niet het appel;

Voorbijgaande de door den app. Noman gestelde daadzaak, als niet ter zake dienende of afdoende.

Bevestigt het vonnis, door de Arrond.-Regtbank te Tiel op den 22 Mei 1857 tusschen partijen gewezen, met veroordeeling van de appellanten in de kosten, in hooger beroep gevallen, nader bij staat te vervatten ingevolge de wet.

(Gepleit voor den appellant van Haren Noman Mr. J. H. G. Boissevain, voor den appellant Muller Mr. J. M. de Kempenaer, en voor den geïntimeerde van Praag Mr. G. Everts PPz)

(†) *Het verdient opmerking dat bij de negende overweging van het vonnis waarvan appel, door de Arrondissements Regtbank te Tiel, teregt en juist is aangevoerd: „dat Do. van Schaick „het gemeld stuk in het tijdschrift* West-Indië, *„waartegen de Eischer is opgekomen, niet heeft „geschreven in zijne betrekking van Predikant „van de Hervormde Gemeente te Paramaribo, „doch als letterkundige, als wetenschappelijk beoefenaar van de geschiedenis der Kolonie Suriname," gelijk de eischer dan ook dat stuk als zoodanig heeft beoordeeld.*

Red. *Surin. Weekbl.*

INGEZONDEN.

Humoristische Snippertjes.

(Uit de Portefeuille van den ouden Heer Furet.)

Door W. K. M. Winkels.

Correspondentie.

Omtrent het ingezonden stuk, geteekend, Stiler, wenschten wij nog wel eenige meer bijzondere ophelderingen, vóór dat wij tot de plaatsing overgaan. De inzender, ons door de aanhaling van lang voorledene gebeurtenissen bekend, kan bij persoonlijke mededeeling van de striktste geheimhouding verzekerd zijn.

XLII.

Iets over Boomen.

Met innig genoegen zien wij, dat de plaatselijke *politie* om de verfraaijing van de Stad *Paramaribo* denkt. Al meer en meer zien wij onze schoone breede straten met rijen boomen beplant, die onze geest in verbeelding voorwaarts voert, en ons met onze kinderen en kinds kinderen onder het lommer van een prachtig aangelegden tuin van onderscheidene boomsoorten, in stille vrede en genot zien rondwandelen.

Nu onlangs kwamen er in de aanplantingen ook *Péyrekoe* boomen voor, (*Xylopia Salicifolia* H: B: K.) wier prachtig fijn en schoon kleurig loof, bij het nut dat zij door het zuiveren van den dampkring geven, een waar sieraad der straten zullen uitmaken. Mijn oude kennis Zeepschuim zegt: „*Het is beter een half ei, als een leege dop*,, want, nu de vroegere *Oranjeboomen*, die ook zoo mooi stonden, en zoo veel nut hadden, langzaam aan verdwenen en niet meer schijnen herplant te kunnen worden, ten spijt der zoo vele schoone vrouwen en meisjes die met de jeugdige takjes pogingen aanwenden om hare tanden boven de volmaaktheid te brengen, is het maar beter *Péyrekoe* boomen te hebben in plaats van *niets* en mogelijk denkt men dan ook eens aan de *Steenbakkersgracht* en andere plaatsen, waar van tijd tot tijd zich een oude eerwaardige *Tamarindeboom* ter ruste legt, en eene bejammerende gaping in de rij der oude stammen laat, welke niet weder wordt aangevuld.

Ofschoon mijn vriend Zeepschuim een goede kerel is, zoo is hij nooit geheel te vreden met al het goede wat in den laatsten tijd gedaan is, en dikwijls heb ik de kracht van mijne verbeelding noodig om hem een nieuw gevormd en op touw gezet plan smakelijk te maken.

„Zie vriend! „zeide ik „Hoe aangenaam zal het zijn wanneer wij over een aantal jaren ons kopje thee des middags gaan zitten drinken in de schaduw van de digt bebladerde *Tafelboomen* aan de *kaai en Havenzijde*, en wij de spelende kinderen van ons, of onze buren, nuttige wenken kunnen geven omtrent de arbeidzaamheid der mieren die in mijriaden-tallen zoo gaarne de *Terminalia dichotoma* bevolken.„

„En die in den regentijd bij mijriadentallen in onze woningen zullen komen" bromde Zeepschuim.

„Och kom, zie eens hoe schoon het is, daar, als in een prieel te zitten en de schepen van alle natiën de rivier op te zien zeilen."

„Loop, Furet! over een aantal jaren zullen wij zoogenaamde *dieven corjalen* zien en *kenntgelaars* langs de waterzijde, maar de schepen zullen alhier zoo schaarsch worden als in den tegenwoordigen tijd het goede rundvleesch.",

„En de *Pegrekoeboomen* dan? gij oude kolonist weet te goed, welk nut ons voorgeslacht van dezen heilzamen boom trok; bij vele ongesteldheden strekte zijne bessen tot een heilzaam geneesmiddel, en nu zal bijna ieder huis een volkomen *Artsenijwinkel* voor zijne woning hebben."

„Ja Furet! en als men er veel plant dan kunnen de *Doctors* en *Apothekars* hun *inventaris* opmaken en verkassen.

„Bereken dan nog welk een fraai voorkomen *Paramaribo* zal verkrijgen, wanneer zij daar als een oostersche tuin voor het oog van den verrukten wandelaar zal liggen; hoe telkens dat niet verzadigende oog op *variatiën* zal stooten, en den tevreden wandelaar bij een gang door de stad, tot een halven *Linnaeus* zal maken."

„Ja dat zal toch mooi wezen, vooral als de regering het goede voorbeeld zal gevolgd hebben van die *particulieren* welke reeds jaren geleden *Mahonijboomen* in de straten hebben geplant."

„Wij moeten dus dankbaar en te vreden zijn, ZEEPSCHUIM! en in plaats van te bedillen liever wenken geven die nuttig kunnen zijn, en daar je nu spreekt van *Mahonijboomen*, zoo wil ik mijne nederige opmerking hier bijvoegen, ten einde men dan mogelijk op het denkbeeld kome een nog veel nuttiger boomsoort alhier in te voeren en aan te planten.

De tijd der oranjeboomen is voorbij gesneld en andere boomsoorten zullen al meer en meer de *gouden-appelen* der *Hesperiden* verdringen. Ik geloof niet, dat *een* dier prachtige natuur voortbrengselen in dit gewest op veredeling en verbetering bogen kan; zoo als met bijna alles, is de oranjeboom aan zijn lot overgelaten geweest en verwaarloosd.

Laat ons dus maar dadelijk van een der nuttigste boomsoorten die mogelijk in de natuur voorkomen, spreken.

In schoonheid staat hij, wat stam, loof en rijzigheid betreft, met de fraaiste gelijk, maar bij bosschen om eene stad geplant, beschermt hij haar dikwerf voor de vreeselijkste rampen, — als een *Genius* weert hij de epidemische smetstoffen van het huis des konings en van de hut des bedelaars af- en slurpt alle ongezonde en verdertwekkende stoffen in eene zekere ruimte om zich, op. De *Persiaan* vereert hem hoog, en de oude *Grieken* en *Romeinen*, die waar zij slechts uit ontdekten, hetzelve ten hunnen voordeele aanwendden, plantten hem in groote getalen nabij hunne steden; de verschrikkelijke pest, die anders 's jaarlijks, zoo veel inwoners van ruim bevolkte steden trof, verdween of verzwakte almeer en meer in kracht en woede. In mindere mate wordt deze gezegende eigenschap toegekend aan de ACCACIA maar in volle kracht aanwezig verklaard in den PLATAANBOOM.

De PLATAANBOOM, volgens den botanischen naam *Platanus orientalis*, volgens de natuurlijke orde *Plantaneae dicotijledoneae*, en volgens het LINNAEAANSCHE stelsel of klasse, MONOECIA *polijandria* is die gezegende oostersche boom, welke eene balsemende geur uit zijn loof verspreidt, die de lucht zuivert en welriekend maakt. Volgens de oostersche schrijvers is PERZIË zijn vaderland en heeft hij vooral zijne beroemdheid te danken aan het zuiveren van de luchtgesteldheid van ISPAHAN, waar in vroegere tijden de pest *telkens* vreeselijk verscheen en talloose inwoners weg maaide, doch na het aanleggen van bosschen dezer boomensoorten, allengs verzwakt terug keerde en eindelijk weg bleef. In deze schoone persische stad, ziet men dan ook de pleinen, straten en tuinen met deze boomen beplant, die sterk van stam, hoog opschiet en met zijn loof den wandelaar of rustende in zijne schaduw eene frissche gezonde koelte schenkt.

Zoo als wij reeds aanhaalden de *Grieken* en *Romeinen* het nut dier boomen vernomen hebbende legden zich ijverig toe, om in de omstreken van steden, en in groote tuinen den plataanboom aan te planten.

Uit deze boomsoort bestonden voornamentlijk de tuinen van EPICURIUS, en in de tooverachtige schoone schaduw van dit prachtig geboomte, kwamen zijne leerlingen de lessen hooren, van het hoogst gematigd genot. Ook onder zijn loof en in zijne schaduw, ontsluijerde ARISTOTELES aan zijne *discipelen* de geheimen der natuur en de kennis van zoovele dingen.

Ofschoon er van tijd tot tijd in het meer noordelijk gedeelte van *Europa* eenige dier boomen werden overgebragt, meestal werden zij met te weinig zorg behandeld, zoodat zij verwaarloosd kwijnden en stierven: men mag dus den vermaarden *kanselier* BACON de eer toekennen, van dezen boom, in *Engeland* te hebben gebragt, alwaar hij hem in de tuinen van *Verulam* deed plaatsen, LODEWIJK *XV koning* van *Frankrijk* liet in 1754 eene menigte jonge stammen van deze boomsoort uit *Engeland* komen en te *Versailles* in de nabijheid van het *Trianon* planten alwaar zij welig groeiden, en welhaast elken wandelaar tot genot strekten, reeds in 1725 was een dier boomen in de *jardin des plantes* geplaatst, die tot heden nog in schoone weelderigheid aldaar te zien is, ofschoon reeds voor dien tijd BACON en BUFFON hem in hunne tuinen hadden aangeplant.

Het valt niet te ontkennen, dat bij een geschikt klimaat, de aankweeking van zulk een heerlijken boom, vooral voor den bewoner van laag liggende en moerassige landen ernstig is aan te prijzen, in het belang eener algemeene gezondheid; immers, altijd strekt deze boom begeerig zijn mollig fijn loof uit, om het gif der moerasdampen op te slurpen en met zijn spelend wiegelen uit elk loverblaadje een balsemende welriekendheid, door den dampkring te stuwen. — „Het mogt de oplettendheid der regeringen wel wekken", zegt zeker schrijver, „om deze boomsoorten met belangstelling gade te slaan en dezelve aan te planten in de nabijheid der steden, vooral in de tuinen van *Hospitalen*, *Pesthuizen* en *quarantaine* posten, opdat, bij het nut voor die plaatsen zelve, de gewoonlijk zeer nadeelige uitdampingen niet schadelijk voor de overige bewoners der stad worden. — Ook is de aanplanting *op*- en in den omtrek der *kerkhoven*, zeer aan te prijzen."

En waarlijk wanneer men ziet dat de natuur door de hand des grooten Makers, de schepselen en den mensch met zijn boven allen bevoorregte *rede*, bijzonderlijk, zoo veel schoons schonk, waarin het genot en het nut voor hem zamengestrengeld, dan moet het waarlijk onze hooge verwondering baren, dat het grootste deel, der wereldbewoners, de beschaafde en *zoogenaamde* verlichte vooral, in plaats van zich te bemoeijen met hun levensgenot, en de duizende nuttigheden die daartoe leiden, liever over alle belangrijkheden als een blindeman heenstappen, of slapende en droomende, met half gesloten oogen toezien, dat anderen de vruchten plukken, die de rede hen als gerijpt aanwijst, of wel als een troep grimmige beeren elkander aangrijzen en brommen, en gelijk de eene jaloersche hond *Bul*, niet dulden kan dat zijn anders goede vriend *Dog* met een gevonden mager been hem voorbij loopt, grijnzend aanblaft.

Nog eene Correspondentie.

Straatschenderij.

(Ingezonden)

In den nacht van den 29 *Junij* ll. kwamen *drie* ingezetenen welke in, en in de nabijheid dier straat woonden, uit de *Societeit de Hereeniging* naar hunne woning.

Juist liep het gesprek over de verfraaijing der straten en een hunner, een liefhebber der *botanie* zijnde, betoog het hooge nut der *Pegrekoeboomen*, bij hun schoon; want, niet alleen dat dit fraaije schoone boompje in zijn vrucht, een geneeskrachtige bes, van hooge waarde schenkt, het zuivert ook voor een gedeelte den dampkring om zijn kruin. De *Heerenstraat* ingekomen zijnde, om naar de zijde van het *kerkplein* te gaan, nam n de wandelaars hun loop langs de lijn der nieuwe aanplanting, toen op eens een hunner verontwaardigd uitriep: «wat eene kwaadaardigheid!» — waarna hij ons aanwees hoe een der jonge stammen geheel was uitgeroeid en op het midden van de straat geworpen; maar hoe steeg ieders billijke ontevredenheid en toorn, toen zij bij het verder gaan ontdekte dat op eenige na alle de boompje op dezelfde wijze waren uitgeroeid, en op het midden van den weg lagen; de gespaarde *vier* boompjes, waren die, welke voor de eerste woningen van af de *Noorderkerkstraat* geplant waren. Deze schandelijke straatschending trof hun diep, en in de eerste uiting hunner drift, wensch ten zij, dat het de plaatselijke *Politie* mogt gelukken, de onbeschaamde kwaadwillige magtig te worden, en dat aan hem of hen, ten straf en tot voorbeeld van anderen, de volle eisch der wet worde toegepast, en daarom oude Heer FURET zend ik u deze regelen van mededeeling met verzoek dezelve in uwe Snipperij s te willen opnemen, waardoor ik hoop dat door *lezing* en *bespreking* dezer zaak men al ligt het spoor tot ontdekking vindt, terwijl ik niet geloof, dat een der fatsoenlijke burgers dezer Kolonie bij ontdekking, zoude aarzelen, hiervan aan de bevoegde magt kennis te geven, U er tevens nog bij verzekerende, dat, was ik *Commissaris van Politie*, ik met toestemming der regering, zoude overgaan tot een publieke *premie-uitloving* voor de aanwijzing van zulke onwaardige en onbeschaamde straatschenderij.

DE SPECTATOR.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 28 Junij, de koloniale schoener *Coronie*, kapt. L. Wildschut, van Demerarij.

VERTROKKEN.

Den 26 Junij, Z. M. Brik *Venus*, kommandant van Voss, naar Nederland.

Den 29n., de Fransche stoomboot *le Rapide*, kommandant Pyron naar Caijenne.

UITGEKLAARD.

Den 3den Julij, de Nd. Am. bark *Tropic Bird*. kapt. S. Center, naar Boston, lading: 125 vaten Suiker 180,298 pond, 58 vaten Melassie 7,290 gall., 314 balen Kakao 47,175 pond, 27 vaten Lemmetjes en 80 Huiden 2,160 pond en uit het Entrepôt: 2 vaten en 18 vaatjes Kakao.

IN TEXEL GEARRIVEERD.

Den 14n. Mei, *Cornelia*, kapt. de Leeuw, van hier.

GEPRAAID BIJ FALMOUTH.

Den 26n., *Louisa Christina*, kapt. Ten Harmse, van hier.

ZEILKLAAR NAAR HERWAARTS.

Den 14n, *Josephina*, kapt. Hoffker.

IN LADING NAAR HERWAARTS.

Eliza, kapt. Visser.
Caspar de Robles, kapt. v. Slooten.
Josephina Bernardina, kapt. Bos.
Amsterdam, kapt. Wehdemeijer.

IN LADING NAAR AMSTERDAM.

Het schip *Maximiliaan*, kapt. W. B. Schill, Adres bij J. M. Polak. — SLUIT 6 DEZER.

Het schip *Rijnbrand*, kapt. P. F. Lange, adres bij J. H. Zaal.

Het schip *Johanna Christina*, kapt. J. H. ter Wiessen, adres bij J. H. Zaal.

PUBLIEKE VEILINGEN.

Door- en ten huize van den Vendumeester A. Salomons.

Dingsdag, den 29n. Junij 1858.

Een derde aandeel in den Grond Combé, gelegen aan de rivier *Suriname*, aangekomen hebbende den desolaten boedel G. W. Kemper, als mede Erfgenaam van wijlen T. van Wolff. — ƒ 250. — W. G. Muller n. ux.

Het Huis en Erf aan de Voorstad *Zeelandia*, La. A. No. 28 en 29. — ƒ 500. *Opgehouden*.

Ter Kastelenije van het Geregtshof.
Vrijdag, den 2n. Julij 1858.

Het Erf en de daarop staande gebouwen alhier aan de *Domineéstraat*, La. C. No. 54 *a* en *b*: aangekomen hebbende E. C. W. Arnzen, wed. J. H. Geisler. ƒ 4,030. D. S. Goedman.

BURGERLIJKE STAND.

Op den 2den Julij 1858, is aanteekening gedaan van het voorgenomen huwelijk van:
Dirk de Koning en Susanna Wilhelmina Lijnera.

Van den 28n. Junij tot den 1n. Julij 1858, zijn alhier ingeschreven, als overleden:

Den 28sten Junij, Lion Asien, Chineesch Immigrant, .. jaren. — Idem Martha Frederica Bussen, n. g. 70 jaren. — Den 29, Johannis Arnoldus van Wetering, 34 jaren, Matroos 2e. kl. aan boord van Z. M. stoomschip *Sindoro*. — Den 30sten, Heinrich Kruse, 31 jaren, jager. — Idem, Adriaan Vasconcellos, 28 jaren n. g., Portugeesch Immig. — Idem, Christoffel Anton Barling, 1 week. — Idem, Jacob Theodorus Marius Arnhem, 5 dagen. Idem, Hijacinthus Franciscus Anthonius, zoon van Hijacinthus Franciscus Gerhardus van den IJver en van Cornelia Johanna Adolphine Gaddum, 1 jaar, 4 maanden en 6 dagen. — Den 1n. Julij, Gerrit Johannes Paulus Hooijman, 54 jaren.

PRIJZEN DER PRODUCTEN.

Bij inschrijving verkocht:

Suiker. Den 29n. Junij, van plant. *Rustenburg*, 23 vaten, a 11,03 cts.

Katoen. Den 2den dezer, van plant. *Vaderszorg en Carelsdeel* 30 balen schoone, a 35 cts.

HANDELSBERIGTEN.

Amsterdam, 26 *Mei* 1858.

Suiker. Vindt maar met weinig omgang, zijnde de voorraad van Surinaamsch zeer gering, de notering is van ƒ 28 a ƒ 34, welke prijzen coulant te maken zijn.

Koffij.
Katoen. } Prijshoudend.
Arrowroot.

Kakao. Geheel verlaten, misschien zoude 26 c. te maken zijn.

Hout. Nominaal.

Rum ƒ 15 a ƒ 20.

Over het algemeen zijn handel en scheepvaart weinig geanimeerd.

Den 29sten.

Koloniale producten onveranderd.

Surin. *Koffij* getaxeerd: goed ord. 7 a 7½ stuivers of 7 a 8 stuivers en hooger.

CORRESPONDENTIE.

Wij moeten uit plaatsgebrek, het een en ander voor een volgend nummer reserveren.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Post-Kantoor.

Op MAANDAG den 5n. dezer, des middags ten 12 Ure, zullen de per de Koloniale Schroefstoomboot *Paramaribo*, kapt. J. F. Meijer, via *Coronie* en *Nickerie* naar *Demerarij*, te verzenden Brievenpakketten worden gesloten.

Bij Gouvernements resolutie dd 14n. Junij No. 8, is de Heer W. B. Wutte geadmitteerd als Translateur in de Engelsche Taal.

Bij Gouvernements resolutie dd. 26 Junij No. 5, is aan Jacques Jacob Salomons en Juda Nathan Samuels voor hunne firma Samuels & Co. vergunning verleend, om de bedrijven van *koffijhuishouders* en *Billardhouders* uitteoefenen in het Huis aan de *ZwartenhovenbrugStraat* La. E. No. 233.

Bij het Bestuur is het verzoek gedaan, om de slavin *Fannij*, geboren in 1821, moedersnaam onbekend, en hare kinderen *Bebé*, geboren in 1841, *Doortje*, geboren in 1843, *Isaac*, geboren in 1848 en *Alexander*, geboren in 1850, van den naam van Plantage *Nieuw Mocha* af- op dien van Eduard Kölle voor den vrijdom te doen overschrijven.

Tijd van verzet *veertien* dagen gerekend, van den 28 Junij 1858.

Uitgaande Regten.

De Administrateur van Financien brengt ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat de prijzen waarnaar de *Uitgaande Regten* zullen worden geheven der gedurende het *Derde Kwartaal* dezes jaars dezer kolonie uit te voeren navolgende *Producten*, zijn bepaald als; van

Arrowroot en *Gomma*	op ƒ	25,00	p. 100 pond.
Bananen	„ „	— 40	„ bos.
Confituren	„ „	2,00	„ stoop.
Huiden	„ „	13,00	„ 100 pond.
Kakao	„ „	25,00	„ 100 „
Katoen (*schoone*)	„ „	34,00	„ 100 „
Katoen (*vuile*)	„ „	17,00	„ 100 „
Koffij (*heele*)	„ „	28,50	„ 100 „
Koffij (*gebroken*)	„ „	14,25	„ 100 „
Koorn (*gepeld* in vat)	„ „	10,00	„ 100 „
Koorn (*ongepeld*))	„ „	6,00	„ 100 spier.
Kwassiehout	„ „	1,00	„ 100 pond.
Melassie	„ „	37,50	„ 100 gall. de gallon berekend op 6 Ampinten.
Oranjeschillen	„ „	10,00	„ 100 pond.
Patattes	„ „	1,00	„ 100 „
Pindaas	„ „	4,00	„ 100 „
Rijst	„ „	12,00	„ 100 „
Rijst (*ongepeld* of *in de bast*	„ „	6,00	„ 100 „
Rum en *Dram* ter sterkte van 20 graden *hygrometer* en daarenboven	„ „	125,00	per 100 gall. de gall. berekend op 6 Amst. p.
en ter sterkte beneden de 20 graden *hygrometer*	„ „	100,00	
Suiker	„ „	9,50	p. 100 pond.
Toncaboonen	„ „	50,00	„ 100 „
Vischlijm	„ „	25,00	„ 400 „

Amsterdamsch gewigt en maat.

Van alle voortbrengselen dezer Kolonie in deze prijsregeling niet opgenomen, zal bij den Uitvoer het regt worden geheven, volgens alsdan te bepalen billijke waarde, met uitzondering van *Houtwaren*, welke *vrij* zijn van Uitgaande Regten.

Paramaribo, den 30 *Junij* 1858.

Aanbesteding.

De Administrateur van Financien zal onder de nadere goedkeuring van den Heer Gouverneur dezer Kolonie aan de minst inschrijvenden aanbesteden:

De levering der voor 's Gouvernements dienst benoodigde VOEDINGS-ARTIKELEN voor Militaire rantsoenen, enz. gedurende het jaar 1859, en zulks op de voorwaarden, welke voor de gegadigden ter lezing liggen ten burele van den Administrateur van Financien.

De bus der inschrijvings-billetten ter Gouvernements Secretarie zal geligt worden op Vrijdag den 9 Julij, des voormiddags ten 10 ure.

De COMMISSIE van het Fonds ter aanmoediging van de gewapende dienst in de Nederlanden, te Paramaribo, heeft de eer ter kennis te brengen dat de onlangs gedane COLLECTE over het jaar 1857, ten voordeele van een aantal verminkte Militairen van vroegere oorlogen, van blinden of van de weduwen en Weezen van gesneuvelden, heeft opgebragt:

Van de ingezetenen der Stad	ƒ 168,12.
Militairen in de Kolonie	» 262,14.
Z. M. Zeemagt	» 29 —
District Coronie	» 30,60.
» Nickerie	» 28,50.
Divisie boven Cottica en Perica	» 25,41.
Opbrengst der Comedie op 14 Junij	» 154,18.
Te zamen	ƒ 697,95

Paramaribo, den 30 Junij 1858.
De Commissie voornd.
DE NORMANDIE v. JACOB, *Luit Kol.*
C. W. SCHOTBORGH, *2e Luitenant.*

Het *Bestuur* van de afdeeling *Suriname* der Maatschappij van Land- en Tuinbouw „*de Marne*" gevestigd te *Wehe* (Provincie Groningen), tot heden toe te vergeefs gewacht hebbende op de reeds voor lang door het Hoofdbestuur afgezonden zaden, acht zich verpligt aan de Leden mede te deelen: dat, toen de lijsten van deelname, in het vorige jaar, door de geheele kolonie waren rondgezonden en, na eenige maanden wachtens, terug ontvangen, het Bestuur — vertrouwende op eene spoedige aanzuivering der Contributie — zich gehaast heeft ƒ 300—in wissel aan het Hoofdbestuur over te maken, niettegenstaande van eene inteekening van ƒ 413,30 *toen* nog slechts ongeveer ƒ 130. — geïnkasseerd was;

Dat, na vroeger berigt te hebben bekomen van de ontvangst dier gelden, het Bestuur bij missive van 6 Februarij d. j. van het Hoofdbestuur de mededeeling ontving, dat eene kist, inhoudende 135 soorten bloem- en tuinzaden in 3247 pakjes, voor al de leden, onverschillig of zij hunne Contributien al dan niet reeds betaald hadden, aan de HH. Hoijman en Schuurman, Scheepsmakelaars te *Amsterdam*, ter expeditie herwaarts was afgezonden; en dat het bestuur tot heden die zaden nog niet heeft ontvangen en daarover zijne verwondering aan het Hoofdbestuur te *Wehe* reeds heeft kenbaar gemaakt, met uitnoodiging, om de vereischte maatregelen te nemen tot eene spoedige en zigtige verzending van goede zaden.

Het bestuur betreurt het langdurig achterblijven dier zaden, maar verwacht dat deze of spoedig aankomen, of door eene nieuwe bezending achtervolgd zullen worden, en zal de Contributie der leden over dit jaar, evenmin als het nog verschuldigde over het vorige jaar, ten bedrage van ruim ƒ 80 niet doen invorderen, alvorens de verwacht wordende zaden aangekomen en aan de leden afgegeven zullen zijn.

Paramaribo, den 28 Junij 1858.
Namens het Bestuur,
De Secretaris
DE JONG.

ADVERTENTIËN.

GODSDIENSTOEFENING bij de *Nederduitsche Hervormde Gemeente*, WOENSDAG den 7 Julij e. k. des avonds *half zeven* ure.

HEDEN beviel voorspoedig van een Zoon mijne geliefde echtgenoot G. G. C. REEDER.
Paramaribo, 29 Junij 1858.
E. A. J. VAN GOGH.
Algemeene kennisgeving. (8011)

Op gisteren avond ontving ik het droevig berigt, dat mijn innig geliefde Broeder ALBERT W. OPPENHEIMER, op den 2den dezer, in den ouderdom van ruim 42 jaren, te *Amsterdam* overleden is.
Strekkende deze tot Algemeene en Bijzondere kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.
Paramaribo, den 29 Junij 1858.
(8009) Abm. W. OPPENHEIMER.

Op Maandag avond den 28 ll. ontving ik het droevig berigt, dat mijn veel geliefde Vader MAIER KOHN op den 17 Mei in den ouderdom van 77 jaren te *Baiersdorf* in *Beijeren*, overleden is.
Strekkende deze tot Algemeene Kennisgeving aan Vrienden en Bekenden.
Paramaribo, 3 Julij 1858.
(8008 L. M. KOHN.

GOUVERNEMENTS SECRETARIE.
Paramaribo, den 3 Julij 1858.
Ten verzoeke van EBEN HIGGINS wordt van zijn voorgenomen vertrek uit deze Kolonie aankondiging gedaan.
De Gouvernements-Secretaris,
(8010 E. A. VAN EMDEN.

De aan het ARMBESTUUR der *Nederlandsch Portugeesch Israëlitische Gemeente* ingezonden

VOORWERPEN.

bestemd voor de LOTERIJ *ten behoeve der armen dier gemeente*, zullen voor een ieder te bezigtigen zijn ten huize van het medelid des Bestuurs, den Heer J. BUENO DE MESQUITA in de *Gravenstraat*, van af den 5den tot den 20sten Julij e. k. van 9 uur des voor- tot 2 uur des namiddags, met uitzondering der Zaturdagen.
Paramaribo, 24 Junij 1858.
Namens het Armbestuur voornd.
A. J. DA COSTA,
Lid en Secretaris.

Bij Inschrijving te Koop:
6 balen heele KOFFIJ,
1 baal gebr. DITO en
1 DITO zwarte DITO,
waarvan de monsters te bezigtigen zijn ten huize van A. W. OPPENHEIMER, alwaar de inschrijvings-billetten tot den 5n. dezer 's morgens 10 uur zullen worden aangenomen. (8007)

CREDITEUREN
van de PLANTAGE *KENT*, worden minzaam verzocht hunne Rekeningen in blanco zoo spoedig mogelijk intezenden ten kantore van
8006, Wm. HUMPHREIJS qq.
Paramaribo, 1 Julij 1858

8005 Op WOENSDAG den 7 Julij e. k. des namiddags ten 4 uren zal de Vendumeester J. C. GOMPERTS ten huize van Mevrouw de Wed. C. HEILBRON verkoopen:
Wel onderhoudene *Meubelen* enz. enz.
De GOEDEREN zijn op DINGSDAG en op den Verkoopdag te bezigtigen.

Te Koop:
100 vamen goed *Brandhout.*
Adres ter dezer Drukkerij. (8004)

Te Koop:
Een *Koning-, Riet-* en *Trasrolder*; *Kam-* en *Bonkelrad, Likkerbrug,* en *Wateras* met toebehooren; allen in goeden staat, — te bezigtigen op Plant. *Boxel.*
Informatien deswegens te bekomen bij de Eigenaren W. WILMANS aldaar en THOMAS GREEN aan de stad. (8003)

Rivier-Stoomvaart Dienst.
MORGEN OCHTEND ten *acht* ure precies, zal de „*ELIZA*" vertrekken naar Pl. *Munnickendam.*
Paramaribo, 4 Julij 1858.
H. LYON & Co.

Te Huur:
Het bovenste gedeelte van het HUIS aan den *Waterkant*, bewoond door den Heer S. MENDES LYON. — Te bevragen ten zijnen kantore. (8002)

Dr. J. R. ARRIAS,
binnen deze Kolonie teruggekeerd, is voornemens de PRAKTIJK te hervatten; hij houdt zijn verblijf vooreerst in het Huis aan de *Gravenstraat*, La. A No. 1. (7871)

10 TIMMERLIEDEN worden in huur gevraagd om op plantage *Burnside* te werken.
Adres ten pakhuize van THOMAS GREEN. (7870.

ANTON MALMSHEIMER
Mr. Schoen- en Laarzenmaker, recommandeert zich bij deze in de gunst van het geëerde publiek, belovende eene *prompte* en *civiele* bediening.
Woonplaats: *Dominéstraat* naast den Heer FERD. HARTEN. (7869)

Verandering van woonplaats.
De ondergeteekende berigt zijne geachte *principalen en begunstigers*, dat hij thans woonachtig is aan de *Heerenstraat*, over den WelEd. Heer H. BIJLAART
(7868) J. E. SIMONS.

ARCANUM
van
Doct. *MULLER* Jz.
Pillen uit het plantenrijk
Præservatief en Curatief,
voor alle ziekten, en tegen de aanstaande *KENTERING* van het Saisoen, zijn te bekomen bij den Apothecar H. GOUDMAN. (7867)

Versche
BLOEMZADEN,
uit *Noord-Amerika* aangebragt, te verkrijgen bij
A. HEWITT.
(7865)

Ontvangen per *Willem en Carel*, en à CONTANT te bekomen bij
E. B. STUGER:
ROODE WIJN in oxhoofden, Wit Palé VALKER BIER in dito, dubb. Princessen BIER in manden, WIJNAZIJN in vaten en flesschen, PATENT OLIE in amen en pullen, Fijne ZOETE OLIE, dito LIKEUREN, Groene ERWTEN, CAPUCIJNDERS, Witte en Bruine BOONEN in zakjes, BROODSUIKERS, Banket, Bitterkoekjes, Weesper moppen en allerhande soorten SUIKERGOED, Pruimedanten, Rozijnen, Krenten, **gesorteerde *Specerijen*,** Spaansche OLIJVEN en lekkere ZUREN, Geurige Zwarte THEE in blikken bussen, BRANDON's 1e. kwaliteit WAS KAARSEN.
Nog in voorraad:
***Genever* en *Brandewijn* in dubb. en enkele kelders, *PROVISIEN, Havana SIGAREN,* enz.**
(7866)

***JENEVER* in groene kelders; Geteerd touw, *Pik, Teer,* Breeuwwerk, Hoepels, Platlood, Vleesch,** SPEK en REUZEL, Versche O. I. RIJST in balen, GROF ZOUT in vaten.
Verkrijgbaar bij
[7864] **N. BOX & Co.**

Verkrijgbaar bij
W. J. RIETSTAP:
Carolina *Rijst* in tierces en balen, div. soorten *Amerik. Spijkers,*
Spermacetie en Compositie KAARSEN, ZALM en MAKREELEN en round Beef in tobbetjes en meerdere Amerik. Provisien.
Alsmede
Van *Cayenne* ontvangen per *La Belle Poule:*
Onversneden roode Wijn, waaronder een paar Oxh. extra qualiteit ***Graves Léognan,* Cognac in vaatjes, *Vermouth*, Zoete Olie, Sardines, Petits pois en Bordeaux *Wijn* in Damejeanes.**
(7863)

Alsnog te bekomen bij
THOMAS GREEN:
Patent Rond en Plat IJZER voor Schroeven, Moeren en Klinknagels. Boiler PLATEN van verschillende dikten. BRANDSTAVEN vol 48 dm. lang. **Bandijzer voor puncheons, Vuurvaste Klei, dito dito** Steenen, Romeinsche Cement, IJzervijlsel, ***Vleugel* en *Nokpannen*,** Breed en Smal KATOENZAKKENDOEK, **ZEILDOEK *in soorten*,** Taaije Ponten- en Gewone SPIJKERS, Poelsche OLIE, Koolteer, Amer. Valaxen, **Geteerd en Manilla Touw,** Russische TALK, GASKETTING, Wp. en Pp. PLANKEN en RIGGELS, ***TEER, PIK, HARPUIS,*** Amerik. PROVISIEN, etc., etc. (7862)

( ) In commissie ontvangen per brik *Ann Mac. Keane*, 16 dagen van *Halifax* en verkrijgbaar bij
D. Baëza:
Nieuwe Bakkeljaauw, Makreel, Haring, Bloem, Spek, 1 en 2 dms. W. P. Planken (1e. qualiteit) TODOAXEN, Engelsche Kazen, Bokkings, etc.
Nog voorradig: Kaarsen, Zeep, Reuzel, Tabak, Family Beef, Versche Makreel en Kreeften, Lampolie, Stoelen, **Extra *BRANDEWIJN*,** enz.

De Pillen van Holloway,
geven verbazende uitkomsten in gevallen van roos.
De heer W... Z... te Tilburg, was zeer onderhevig aan roos en deze huiduitsteking had zich over zijn geheele ligchaam verspreid, en niettegenstaande hij menigvuldige geneesmiddelen had gebruikt vond hij geen baat. Eindelijk nam hij zijne toevlugt tot de zalf en pillen van HOLLOWAY en het gevolg daarvan was, dat hij in weinig weken tijds geheel hersteld was. Dit geval heeft veel indruk verwekt.
Deze PILLEN zijn alhier verkrijgbaar gesteld bij den Apotheker A. B. DE VRIES, aan de *Zwartenhovenbrugstraat* à ƒ 3. [ ]

GEDRUKT BIJ A. L. G. DE RANDAMIE.